

СТОТЕ ДНИ НА РАДЕВ – ОВЛАДЯВАНЕ НА ПРОВАЛЕНИЯ МОДЕЛ И НОВИ РИСКОВЕ ВМЕСТО ПРОМЯНА

Преди сто дни, Румен Радев пое еднолично властта в държавата ни, с безпрецедентно мнозинство и доверие и висока претенция - овладяване на цените и модернизация на икономиката, демонтаж на олигархичния модел, връщане на държавността.

Ние също поехме своя ангажимент, според резултата, който гражданите ни отредиха - да бъдем конструктивна, но твърда дясна опозиция. Да подкрепяме истинските реформи, но и да разобличаваме имитациите и да пресичаме опитите за връщане назад. Да предлагаме решения, да изискваме отчетност и да защитаваме европейския курс и успешното икономическо развитие на България.

Сто дни не стигат, за да се решат всички проблеми. Но са достатъчни за оценка дали се върви към постигане на амбициозните цели на кабинета „Радев“, или намеренията на властта му са далеч по-скромни – подчиняване и експлоатиране на досегашния провален модел.

Нашата оценка е силно критична. След сто дни формулата вече се очертава:

Дълг и данъци вместо реформи и модернизация;

Кадрова подмяна вместо демонтаж;

Календар с пожелания вместо смела и измерима управленска програма;

Празен стол и изолация вместо влияние в ЕС и защита на националната сигурност и приоритети;

Разделение в обществото вместо лидерство и национален консенсус за бъдещето.

1) Най-силно огласеното обещание беше за овладяване на цените. Сто дни по-късно това обещание не е изпълнено. Цените не се овладяват с популизъм и политически заклинания, а с конкуренция, работещи регулатори и разумна финансова политика. Вместо това правителството прие бюджет, който насърчава още инфлация - без реформи, с повече разходи за администрация и силов апарат, с висок дефицит. Предлаганият икономически модел може да се захрани единствено за сметка на средната класа, икономически активните граждани и бъдещите поколения. Дългът вече се увеличава, осигурителната тежест нараства, очевиден е рискът от увеличение и на данъчната тежест.

2) Другата голяма заявка беше демонтажът на олигархичния модел. Но смяната на Борисов и Пеевски с Радев – противно на твърдението на премиера – не е премахване на олигархията. Борисов и Пеевски са нейни продукти. Все по-видим е рискът управлението на Радев също да бъде такъв:

Кранчетата към публичния ресурс не са затворени. Старите зависимости не се премахват - пренареждат се в службите, регулаторите, здравеопазването, енергетиката и държавните дружества. Назначават се изпитани и удобни за различни власти червени кадри. Герберските

калинки станаха прогресивни копринки. Това не е рестарт, а реставрация.

Здравеопазването е рентгенова снимка на този процес. Министерството, НЗОК, парламентарната здравна комисия и медицинският надзор не бяха подредени около видим план за разбиване на корупционните мрежи, а около познатата кадрова архитектура. Повече пари, повече централизация и същите злоупотреби не е здравна реформа, а пореден сезон на стария сериал.

3) На стотния ден най-сетне се появи и управленската програма. Но тя е календар с пожелания, а не нов договор с обществото. Няма ясни изходни стойности, измерими индикатори за резултат и публичен механизъм за отчетност. Задача със срок, но без критерий за успех, не е реформа, а предизборна програма за президентските избори.

4) В символ на външната политика се превърна празният стол - представян като доказателство за суверенитет и национален интерес. България отсъства от важни формати, в които се обсъждат европейската сигурност и отбрана, Черно море и бъдещата архитектура на сигурността. Особено показателна е изолацията от инициативите за следвоенната сигурност на Украйна и от коалицията за обща противовъздушна отбрана, в която се включиха десетки държави. Изолацията не увеличава суверенитета ни – тя намалява влиянието ни върху решения, които пряко засягат сигурността ни и икономическите ни възможности.

В същото време се търсят еднократни, непрозрачни сделки, които създават риск от нови зависимости, а противоречивите послания и демонстративната двусмисленост се представят като самостоятелност. Националният интерес не е хитруване на дребно и сепаративни пазарлъци с администрацията на Тръмп и режима на Ердоган, а още по-малко – флиртове с Кремъл за мобилизация на носталгичния електорат за предстоящите избори. Участието в общите европейски политики е залог за национална сигурност, инвестиции и икономическо развитие, а не просто намигване към Брюксел за още „усвояване“ на фондове.

5) Същевременно, у дома кабинетът на Радев провежда политика на разделение на обществото. След жестокото убийство в Пловдив премиерът си позволи обвинения към опозицията. Вместо план за противодействие на радикалните мрежи и отчетност на службите, демократичната опозиция беше наклеветена в „бащинство“ на убийците и определена като „ненормалното“ в политиката. Насаждането на омраза и разделението не лекуват радикализацията. Те са горивото ѝ.

Същата логика на противопоставяне стигна и до обществените медии. Идеологът на „Прогресивна България“ противопостави БНТ и БНР, като похвали едната, а другата обвини, че не спазва неназовани „стандарти“. Обяви и че олигархията е превзела медиите, без да посочи имена, механизми или факти, и свърза „орди от тролове“ с демократичната опозиция. Така властта не гарантира медийната независимост, а започва да оценява кои медии са „правилните“ - в противоречие със собственото си обещание за освобождаване на обществените медии от политически контрол, но в продължение на традицията на Жан Виденовото БСП.

И не на последно място – за преодоляване на кризата в прокуратурата и съдебната система, показното „възмущение“ на Радев от зависимостите не е достатъчно. Когато разполагаш с цялата

политическа власт, дължиш оценка на тези зависимости и план и действия за премахването им. Разделение на властите, отчетна прокуратура и независим съд не се постигат чрез овладяване на заложените от ДС механизми за контрол, а чрез реални реформи.

Ние започнахме този мандат като коректив на едноличната власт и ще продължим да изпълняваме и да засилваме тази функция. Защото гражданите не гласуваха за нов управител на старата система. Те гласуваха тя да бъде променена.